

ЕПИСКОПИЈА БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКА
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЈУ УМЕТНОСТИ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
ВИЗАНТОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ
СТАРОСЛОВЕНИСТИЧКИ ОДСЕК ИСЈ САНУ

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП

ВЛАДАР, МОНАХ И СВЕТИТЕЉ
**СТЕФАН НЕМАЊА – ПРЕПОДОБНИ
СИМЕОН МИРОТОЧИВИ
И СРПСКА ИСТОРИЈА И КУЛТУРА (1113–1216)**

БЕОГРАД – СТУДЕНИЦА – ПОДГОРИЦА – НИКШИЋ • 22–26. ОКТОБАР 2014. ГОДИНЕ

НАУЧНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Њ. П. епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије
(председавајући)
Проф. др Ђорђе Бубало
Проф. др Александар Лома, редовни члан САНУ
Др Срђан Пириватрић
Др Милан Радујко
Др Виктор Савић (секретар)

ВИСОКИ ПОКРОВИТЕЉИ

Његова Светост, патријарх српски господин Иринеј
Председник Републике Србије, господин Томислав Николић

БЕОГРАД ▪ среда, 22. октобар 2014.

7.30 Света архијерејска литургија

Патријаршијски двор, Капела светог Симеона
(началствује и беседи Његова Светост
патријарх српски господин ИРИНЕЈ)

10.30 Свечано отварање скупа

Ректорат Универзитета у Београду, свечана сала

Његова Светост, патријарх српски господин ИРИНЕЈ

Председник Републике Србије, господин ТОМИСЛАВ НИКОЛИЋ

Коктел

12.00 Пленарна седница

Ректорат Универзитета у Београду, свечана сала

Председавају: ЈАСМИНА ГРКОВИЋ-МЕЈЦОР и
АНАТОЛИЈ АРКАДЈЕВИЧ ТУРИЛОВ

▪ АЛЕКСАНДАР ЛОМА

Имена у српским владарским породицама до почетка XIII века

▪ ЈОВАНКА КАЛИЋ

Темељи српске државности

▪ ЉУБОМИР МАКСИМОВИЋ

Стефан Немања и Византија: стварност једног времена

▪ МИРЈАНА ЖИВОЈИНОВИЋ

Везивање парика за земљу у Византији и Србији у време великог жупана Стефана Немање

▪ СЛОБОДАН ЂУРЧИЋ

Стилски извори и синтеза српске црквене архитектуре у време Стефана Немање

▪ СНЕЖАНА САМАРЦИЈА

Цар Немање благо. Лик Стефана Немање у српској народној књижевности

15.30 Полазак за Студеницу

20.30 Вечера

СТУДЕНИЦА ▪ четвртак, 23. октобар 2014.

7.00 Света архијерејска литургија и проповед посвећена преподобном Симеону Мироточивом (началствује и беседи Њ. П. епископ жички господин ЈУСТИН)

8.45 Доручак

9.30 Заседање скупа

Председавају: ДАНИЦА ПОПОВИЋ и БРАНИСЛАВ ТОДИЋ

▪ МАРКО ПОПОВИЋ

Утврђење манастира Студенице

▪ СВЕТЛANA ПЕЈИЋ,

Вестибил – особеност сакралног градитељства Немањиног доба и важна епизода у развоју рашког плана

▪ МИОДРАГ МАРКОВИЋ

Једна ломбардијска црта у архитектури Ђурђевих ступова у Расу

▪ РОЗА Д'АМИКО

Скулптура у манастиру Студеница у светлости јужноиталијанских аналогија

▪ Вп. игуман манастира Студеница ТИХОН (РАКИЋЕВИЋ)

Од владара до монаха: власт и аскеза у Савиним и Стефановим описима Немањиног повлачења у манастир

Дискусија

Пауза

Председавају: РОЗА Д'АМИКО и МИОДРАГ МАРКОВИЋ

- ДРАГАН ВОЈВОДИЋ
Студенички гроб светог Симеона Српског
- СМИЉКА ГАБЕЛИЋ
Из иконографије живописа Богородичине цркве у Студеници
- ВЕСНА ПЕНО
Појачка уметност у време владара Немање – монаха Симеона и химне у част његовом светитељском лицу
- ВЛАДИМИР ВУКАШИНОВИЋ
Теологија и пракса освећења богослужбеног простора у периоду рашког стила српске сакралне архитектуре

Дискусија

13.15 Ручак

14.30 Полазак за Беране

15.45 Свети Петар у Расу

19.30 Беране, Ђурђеви ступови

20.00 Вечера

ПОДГОРИЦА • петак, 24. октобар 2014.

7.00 Полазак за Подгорицу

9.00 Света архијерејска литургија, Црква светог Ђорђа

(началствује и беседи Њ. Вп. митрополит црногорско-приморски господин АМФИЛОХИЈЕ)

- 11.00 Излет на тврђаву Рибница (Немањин град)
- 12.00 Излет на локалитет Дукља
- 14.00 Ручак
- 16.00 Заседање скупа, Крипта Саборног храма Христовог васкрсења

Председавају: ЈЕЛИЦА СТОЈАНОВИЋ и
АЛЕКСЕЈ МСТИСЛАВОВИЧ ПЕНТКОВСКИ

- Њ. Вп. митрополит црногорско-приморски господин АМФИЛОХИЈЕ (РАДОВИЋ)
Немањићке задужбине и предања у древној Зети

Пауза

- АНТОНИОС-ЕМИЛИОС ТАХИЈАОС
Свети Сава и Солун
- ЈОАНИС ТАРНАНИДИС
Подаци о промени литургијске традиције у Цариграду према новооткривеним словенским рукописима са Синаја
- КИРИЛ АЛЕКСАНДРОВИЧ МАКСИМОВИЧ
The Policy of European Powers in the Balkans during the Reign of Stephan Nemanja
- ДЕЈАН РАДИЧЕВИЋ
Накит 12–13. столећа на земљишту радње Немањине
- ЗЛАТА БОЈОВИЋ
Стефан Немања у старијим дубровачким и которским изворима
- ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ
Мирослављево јеванђеље у савременим филолошким истраживањима
- БРАНКА ИВАНИЋ
Мирослављево јеванђеље у савременим историјскоуметничким истраживањима

▪ ПРЕДРАГ ВУКИЋ

Култ Стефана Немање у литерарним списима владика и господара династије Петровић-Његош

▪ ВЕЛИБОР ЏОМИЋ

Стефан Немања у савременој историографији и публицистици
Црне Горе – прилог истраживању

Дискусија

19.30 Полазак за Никшић

21.00 Вечера

НИКШИЋ • субота, 25. октобар 2014.

7.30 Доручак

9.00 Поздравно слово

Њ. П. епископ будимљанско-никшићки, господин ЈОАНИКИЈЕ

Заседање скупа, Сала црквено-народног дома

Трг Шака Петровића бр. 1

Филолошка секција

Председавају: ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ и БОШКО БОЈОВИЋ

▪ ВАЊА СТАНИШИЋ

О старини једнојеровог правописа у словенској писмености

▪ ВИКТОР САВИЋ

О јединству српске редакције старословенског језика у
Немањином времену

- ЈАСМИНА ГРКОВИЋ-МЕЈЦОР
Хиландарска повеља Стефана Немање у светлу српске средњовековне диглосије
- ЈЕЛИЦА СТОЈАНОВИЋ
Употреба лексема од основе *Срб-* у српским средњовековним изворима (граматички и семантички аспект)

Дискусија

Пауза

Председавају: ЗЛАТА БОЈОВИЋ и ВАЊА СТАНИШИЋ

- ДЕЈАН ЦЕЛЕБЕЦИЋ
Стефан Немања у византијској књижевности
- ИРЕНА ШПАДИЈЕР
О једном препису службе светоме Симеону од светога Саве
- ЛИДИЈА ТОМИЋ
Свети Симеон Немања и својства књижевног лика

Дискусија

Историјска секција

Председавају: СВЕТЛANA ПЕЈИЋ и МАРКО ПОПОВИЋ

- АЛЕКСЕЈ МСТИСЛАВОВИЧ ПЕНТКОВСКИ
Богослужение в сербских землях в XI–XII веках
- ДУБРАВКА ПРЕРАДОВИЋ
Светитељски култови и владарски друштвени слој у српским земљама до 1217. године
- Епископ славонски ЈОВАН (ЋУЛИБРК)
Словенско монаштво у Палестини Немањиног времена
- ИВАНА КОМАТИНА
Римокатоличка црква у Дукљи у време Стефана Немање

- ПРЕДРАГ ЛУТОВАЦ

Доба Стефана Немање у светлу археолошких истраживања на тлу Црне Горе

Дискусија

Пауза

Председавају: СМИЉА МАРЈАНОВИЋ-ДУШАНИЋ и
ВЛАДИМИР ВУКАШИНОВИЋ

- ИВАН СТЕВОВИЋ

Стефан Немања и примање чести отачаства: једна или две Србије?

- НЕБОЈША ПОРЧИЋ

Један занемарени приступ питању хронологије рођења Стефана Немање

- СРЂАН ПИРИВАТРИЋ

Стефан Немања у владарским хијерархијама свога времена

- ВЕЉКО РАДУНОВИЋ

Симфонија цркве и државе у доба Стефана Немање

- МИЛАН РАДУЈКО

Обред инаугурације рашких великих жупана: морфологија ритуала и владарска идеологија

Дискусија

13.00 Ручак

15.00 Заседање скупа

Председавају: СМИЉКА ГАБЕЛИЋ и СЛОБОДАН ЂУРЧИЋ

- БРАНИСЛАВ ТОДИЋ

Ране задужбине Стефана Немање у светлу његових житија

- ВУЈАДИН ИВАНИШЕВИЋ и ВЕСНА РАДИЋ
Печати Стефана Немање
- ЈЕЛЕНА БОГДАНОВИЋ
Микроархитектонска форма куполе и капела Радослављеве припрате Студеничког католикона
- ЗОРИЦА ЧУБРОВИЋ
Поријекло студеничких мајстора клесара
- МИЉАН ГОГИЋ
Котор на размеђу XII и XIII вијека
- ПРЕДРАГ КОМАТИНА
И од Арбанаса Пилот. О почецима политичке историје Арбанаса

Дискусија

Пауза

Председавају: ИРЕНА ШПАДИЈЕР и ДРАГАН ВОЈВОДИЋ

- ЂОРЂЕ БУБАЛО
Пре и после Стефана Немање – историјска прекретница или *damnatio memoriae*
- СМИЉА МАРЈАНОВИЋ-ДУШАНИЋ
Добропобедно тело родоначелника
- ДАНИЦА ПОПОВИЋ
Чуда светог Симеона
- БОШКО БОЈОВИЋ
Стефан Немања – Свети Симеон Мироточиви у владарским повељама од XIII до XVIII века
- АНАТОЛИЈ АРКАДЈЕВИЧ ТУРИЛОВ
К историји почитания св. Симеона Сербского (Стефана Немани) на Руси в конце XIV–XVII вв.

Дискусија

Закључчна седница

19.00 Вечера

ПОВРАТАК ЗА БЕОГРАД • недеља, 26. октобар 2014.

7.30 Доручак

9.00 Манастир Пива

Света архијерејска литургија (началствује и беседи Њ. П.
епископ будимљанско-никшићки господин ЈОАНИКИЈЕ)

13.20 Ђурђевића Тара

Ручак

15.30 Света Тројица Пљеваљска

16.30 Пут за Београд

ПРИПРЕМУ И ОДРЖАВАЊЕ СКУПА ПОМОГЛИ

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије ▪ Свети архијерејски синод Српске православне цркве ▪ Министарство правде Републике Србије ▪ Митрополија црногорско-приморска ▪ Православна епархија жичка ▪ Манастир Студеница ▪ СП „Ласта” ▪ ЈП Службени гласник ▪ „Доброчинство” — Поклоничка агенција Српске православне цркве ▪ „Watchout” д.о.о. ▪ Модна кућа „Мона” ▪ Институт за српски језик САНУ

